

Некст ејц наставак Њу ејца



Једна од незаобилазних карактеристика нових алтернативних религијских организација, секти, култова и гуру покрета јесте еволутивност.

Ову чињеницу можемо суштински разумети ако прихватимо да тенденцију поступне прилагодљивости и променљивости, проналазимо и у Њу ејцу (Новом добу), покрету и свакако кровној доктрини алтернативне духовности краја XX и првог квартала XXI века.

Криза Њу ејца

Истраживачи феномена нове религиозности и нових верски опредељених заједница¹ још крајем 80-тих година прошлог века, утврђују прве озбиљније знаке кризе унутар Њу ејца. Покрет се све јасније препознаје као бесповратна утопија, што и код његових протагониста производи сумњу и резигнацију.

Спанглер и Томсон у књизи „Реимагинација света“² истичу да је превасходни узрок неповерења комерцијализам, који је како кажу „деградирао“ Покрет и довео га до кризе.

С тим у вези, Мелтон осим комерцијализације, акцентира чињеницу да је Ново доба у ствари било засновано на неостваривом, миленаристичком³ ишчекивању „Златног доба“,

¹ David Spangler, William Irwin Thompson, Gordon Melton, Massimo Introvigne, Мијо Никић....

² *Reimagination of the World*, Spangler and Thompson, Bear and Company 1991

³ Миленаризам (од латинског *millenarius* који садржи хиљаду' и -изам) је веровање верске, друштвене или политичке групе или покрета у надлазећу фундаменталну трансформацију друштва, након које ће се „све ствари променити“. Миленаризам постоји у различитим културама и религијама широм света, са различитим тумачењима онога што представља трансформацију. Ови покрети верују у радикалне промене у друштву након велике катаклизме или трансформативног догађаја. Миленаристички покрети могу бити секуларни (не заступајући одређену религију) или религиозни по природи и стога нису нужно повезани са миленијумским

посебно од друге половине XX века. Деликатно је, сматра Мелтон, без извесних стратешких потреса избавити се из оваквог прогресивног, оптимистичног и свакако утопијског миленаризма ако се он не оствари. Он се у свом виђењу послужио поређењем са миленаристима „судњег дана“⁴. Код њих, када предвиђање апокалипсе не успе, могуће је „позвати се“ на нека несумњива дешавања која се увек реално и догоде у блиском временском интервалу: ратови, поплаве, епидемије, земљотреси... Тако ове непогоде „нижег интензитета“ дају какво такво покриће „пророцима судњег дана.“

Међутим када се најављује „Златно доба“, па се оно не оствари, дакле не материјализује се, доктринарна криза је неизбежна. Овакав прогресивни миленаризам, истиче Мелтон, готово редовно изложен емпиријском валидирању, увек је са негативним исходом. Управо је то случај са духовношћу Новог доба и начелима која се њиме прокламују. Идеја да се доба опште среће симулира без обзира на бројне доказе који говоре супротно, ипак је била неодржива. Емпирија је надвладала пророштво. За Мелтона, Њу ејџ је дефинитивно само један од пропалих миленаристичких подухвата. Идентично становиште заузима већина истраживача.

Показало се временом да сличне закључке дели све већи број пратилаца и практиканата Њу ејџа. Разочарење кулминира у годинама након 2000-те године када су они директно суочени са реалношћу. Наиме, упркос чињеници да се све дубље улазило у еру Водолије⁵, пророковану управо као еру Новог односно „Златног доба“, нису забележене битније трансформације, ни космичке, ни планетарне ни друштвене, а ни појединачне. Велики број следбеника одустаје од учења и праксе покрета.

Ентузијастички Њу ејџ-а међутим и даље прокламују да је утопија могућа и достижна. У понуди су две концепције које претендују да расветле кризу и преокрену ситуацију.

Једна инсистира на бољој међусобној повезаности мисионара то јест духовних учитеља. Сматра се да је покрет у претходном периоду био сувише еластичан, дифузан и растегљив те да је упутно организованије и синхронизованије мисионарити.

Не искључујући претходну, показало се да је неупоредиво већи број мисионара био заинтересован за другу концепцију која подразумева редифинисање принципа и реевалуацију праксе Њу ејџа.

Некст ејџ - Еволуција свести

Пророчки неуспех се тако, последњих деценија покушава преокренути. „Аватари Новог доба“, иначе пореклом из различитих духовних традиција, конзилијарно дијагностикују спиритуални статус планете Земље, биљака, животиња, човека... Изводе се докази о наводној присутности божанских порука, вибрација из универзума, хармоније,

покретима у хришћанству. Могу бити прогресивни (очекивање Златног доба..., Силазак небеса на Земљу, остварење раја на Земљи....) или катастрофични (пророштва апокалипсе, судњег дана...)

⁴ Миленаристи или пророци апокалипсе су посредно инспирисали стварање тзв. Култова судњег дана, који су на жалост извршили неколико масовних самоубистава (нпр. Врата раја..., а сумња се да су и нека самоубиства у Србији почињена кроз следбеништво из учења ових култова)

⁵ Према New age учењу, време хришћанства, које је настало у време Рибе, истиче 2000-године и тада настаје ера Водолије и са њом Ново доба.

среће и рајских енергија које заиста „егзистирају на Земљи“ али нису доступне људским чулима обичног човека већ само духовно надахнутима, „изабраницима свевишњег“. Дакле, они тврде да је „Златно доба“ ту на Земљи, али човек за сада још увек за њега није спреман и оспособљен.

„Интерспиритуални Њу ејџ колегијум“ закључује и препоручује да човек данашњице ако жели да опстане и издигне се од мноштва замки, искушења и изазова, чиме га исцрпљује свакодневица, мора најпре знати и умети да препозна приоритете, а потом да успостави комуникацију са „оностраним ентитетима.“ За то му је, како кажу, неопходна моћ увида из виших сфера, коју за сада не поседује и то из више разлога. Наиме његова свест није еволуирала, није достигао пуне психоменталне потенцијале и пуну свесност, није очистио ауру, нити изоштрио своја чула, па ни сензоре инстинкта, а уз све то астрално је дезоријентисан ...

За освајање тих неопходних вештина човеков императив је предан и посвећен рад на себи, подразумева се под вођством даровитих и просветљених духовних учитеља.

Временом се тако се у стручну терминологију уводи појам Некст ејџ (Next age - преведено на српски језик *Следеће доба* или по духу језика *Будуће доба*)⁶, који указује на следећу, наступајућу фазу Новог доба у којој је утопија преусмерена и претежно се фокусира на индивидуалне потенцијале и срећу. Субјект еволуције и промена је превасходно човек појединац, а тек последично и у мањој мери планета. Истиче се да је идеја и пракса Следећег доба просто природно и легитимно проистекла из Новог доба пре било какве научне иницијативе или протоколарне реконструкције, тако да без задршке можемо говорити о редефинисању учења покрета у којем су првенствено учествовали промотери Њу ејџа.

Радикални индивидуализам

Овај обрт се колоквијално описује као прелазак „из трећег лица једнине на прво лице једнине“. Док је Њу ејџ прокламовао да планета Земља као целина иде ка новом добу колективне више свести и среће, из чега проистиче појединачна срећа, која је резултат планетарних промена, Следеће или Будуће доба открива да се такав процес никада неће догодити колективно. Оно што остаје могуће, то је да ће просвећена мањина практикујући посбне технике и праксе ући у свој лични Њу ејџ у индивидуално Ново доба. Иако се те технике суштински не разликују од техника класичног Њу ејџа, Некст ејџ је замишљен као приватан чин и домет, док је Њу ејџ јаван и удружен. Док је „матични“ покрет сакрализовао Земљу, дотле овај потоњи сакрализује човека, појединца⁷. Дакле појединац, „бавећи се

⁶ Next age (Некст ејџ) је израз који је настао у Италији почетком 90-тих, а онда проширио по Зап.Европи. Израз је испрва означавао талас музике који проистиче из Њу ејџа. После се све чешће овај израз користи од људи који су сматрали да је то новом име итекако корисно и симболички прихватљиво јер прави дистанцу од утопијског комерцијализованог Њу ејџа. Израз „Некст Аге“ усталио се најпре у континенталној Европи.

⁷ Двојицу познатих личности нектејџери узимају као своје гласноговорнике. То су индијски лекар Дипрак Чопра и Скот Пек. Често се цитира коментар књиге „Пут којим се ређе иде“ коју је написао М.Скот Пек где се каже да су „...самопожртвовање и алтруизам потенцијално штетни и за појединце и за друштво, док је љубав према себи кључ срећног и успешног живота.“ Никада не радим нешто за неког другог ако то не урадим пре

собом и радећи на себи,“ уздиже потенцијале, достиже просперитет, срећу и здравље. Спасовање планете је секундаран циљ али није искључен. Остаје могућност да ће срећа и благостање појединаца дати могућност здравог управљања планетом.

Нашу пажњу би такође требало да усмеримо ка чињеници да је „изворни“ Њу ејџ деценијама стратегија, извориште и надахнуће за бројне новоосноване организације и групације, алтернативних духовних и верских усмерења. Основани су многи покрети, секте и култови, препознатљиви по својим прокламацијама „о сопственој изузетности“ који су градећи свој микрототалитаризам не ретко препознавали себе у улози протагониста и чувара новог „божанског и планетарног“ поретка. Структурно посматрано, у њима још увек налазимо колективизам, додуше негде манифестован кроз строже негде кроз лабавије организационе моделе (формалне или неформалне групе...). Такође, постоји и извесна „емпатија“, прокламована кроз визију света о којем на свој начин брину и којег су они „позвани да воде“. „Матично“ Ново доба такође је свеприсутно, како просторно, тако и по областима друштвеног живота (култура, здравство, политика, просвета...)

Некст ејџ је израз који се у стручним и ширим круговима разматра и користи како би се подигла позорност на чињеницу преласка покрета Њу ејџ у своју атомизовану фазу са не ретко израженим елементима радикалног индивидуализма који често са собом носи штетне друштвене, културне, породичне, па на крају и негативне личне импликације⁸. У својој основи то је наставак и рекло би се убрзавање процеса урушавања традиционалних вредности, породице, културе, традиционалне хришћанске духовности и црквености.

Нови идентитет

У Некст ејџу се од човеков ултимативно тражи нови идентитет и менталитет, што подразумева дефинитивно ослобађање од "предрасуда" у свим областима... На делу је кампања против свих ометајућих фактора. Обарају се најчвршћи стубови старог идентитета, као што су рецимо пол, породица, нација, традиција, религија, вера. Стога су на удару институције које чувају те стубове и које ауторитет базирају на традицији (породица, родитељство, школа, црква, верске заједнице,...)

Секуларна религиозност

Рedefинисани и реформисани Њу ејџ односно Некст ејџ, експлицитно уводи секуларну религиозност.

Све постаје легитимно.

Док у Њу ејџу појединац бира и припада доктрини, учењу, пракси, правцу, покрету још увек из сфере метафизике (религија, езотерија, окултизам...), човек нове свести се поучава да сам бира шта му је „свето“, зависно од личних уверења, начина живота, професионалног усмерења и амбиција, планова за будућност... У појединцу се дакле

свега за себе – или Шта год да радимо за неког другог, ми то заправо радимо јер то задовољава наше личне потребе ” – учи амерички психолог

⁸ Самодовољност, егоцентризам, антропоцентризам, себичност....

подстиче изолована индивидуална духовност, без обзира да ли је верник, практикант неког од видова спиритуалности, следбеник идеологије, обожавалац науке или љубитељ спорта, поп-културе..⁹

У Србији је за горе речено илустративан пример стварања такозване *теслијанске* религије, која почива на вишегодишњој глорификацији и изградњи култа Николе Тесле. Тумачења света и појава које нас окружују, као и његове визије и пројекције, се не доживљавају као препоручени друштвени и научни метод поступања и сазнања, већ као коначни и догматизовани проповеднички ауторитет који је изнад свих питања постојања, смисла, морала и човека¹⁰.

Закључак

Реформисани, индивидуализовани Њу ејџ у својој еволуираној Некст ејџ, верзији, верзији следећег односно будућег доба заправо гради его и сугерише формирање самодовољног човека егоисте који уопште не мора да има жељу нити потребу за породицом, децом или заједницом.

Следбеници Некст ејџа се постепено све више удаљују од традиционалног система вредности, полако али сигурно заузимајући супротну позицију. Док је на пример пут верника у православном хришћанству, пут стрпљења, смирења, врлине и саборности, овде је оријентисан према самом себи. Љубав у Бога се претвара у љубав према себи јер „ја сам бог“.

Живимо у времену дигиталном, времену лажних профила, крађе идентитета, вештачке интелигенције... Стога је у оквирима стручних кругова анализа учења, мисије и протагониста Следећег доба стална и добродошла и користи се као упутство и превентива за поступање у будућим потпуно новим приликама. Некима од њих смо већ сведоци, а поједине можда можемо ускоро очекивати када се у некој новој еволутивној фази будуће алтернативне духовности, у проповеди и мисији може бити буде изгубио не само колектив или група него и човек, па мисија, подука и проповеди буду стизале од неког, непознатог надреалног ентитета.

⁹ Илустративно је навести да улогу апостола и посланика вере, према нарастајућој Некст ејџ парадигми све чешће заузимају људи из света (Че Гевара, Марadona, Њутн, Кеплер, Ленон...).

¹⁰ Тезе дате у *теслијанском* прогласу, такозваном *манифесту* сликовито илуструју Некст ејџ образац. Издвајамо неке:

- теслијанска филозофија ће сигурно обележити прву половину ере водолије у коју смо закорачили
- нова филозофија слободе не руши религије као непријатеља, већ их превазилази као застарели језик. Исус, Мухаммед, Буда, Мојсије – нису власници истине, већ њени одједи у простору и времену.
- нова епоха не тражи новог пророка. Она тражи тиху револуцију свести у свакоме од нас, где више није питање 'у шта верујеш', него: 'јеси ли будан?'

- пред нама се отвара епоха Водолије, али не као астролошки конструкт, већ као унутрашње прочишћење. Стара краљевства душе: религије, идеологије, богови који седе изван човека – руше се под тежином властите потрошености. Нови свет неће имати олтаре...

- нова свест зна: онај који тражи Бога ван себе, остаће вечно изгубљен. Бог није ентитет, већ поље. Он није господар, већ унутрашњи одјек. Нова духовност не тражи покорност – она тражи интеграцију. Она не каже: 'Бој се!' него: 'Препознај се у Њему.'

- нова епоха не тражи храмове од камена, већ људе који су способни бити храм сами себи. Твоје дисање је мантра. Твој поглед је молитва. Твоје постојање је свето. Учини свест својим пророком. Учини тишину својим храмом. И знаћеш: то није нова религија. То је слобода која више не мора да бежи – јер је постала дом.

Рекло би се да је тема верничко-проповедничког субјективитета и персоналитета близу центра истраживачке актуелности. Изучавање сектног и манипулативног деловања и стратегија којима су вођене увек даје шире резултате од одговора на „задату“ тему.

Координатор Апологетског одсека МО АЕМ,

Зоран Луковић